

Angelita Escó Nos

SANTS ABDÓ I SENÉN AL MAS DELS CALDUCHS

GENERALITATS

Amb la denominació de mas, masia, casa de pagès, granja, casa de camp o pagesia, coneixem el que és una casa edificada al camp, aïllada, amb terres de cultiu al seu voltant. Aquestes finques rústiques són de caràcter agrícola i ramader.

Les masies són freqüents a Catalunya i a les regions de secà de l'oest i nord-oest de la província de Castelló, altiplà de Requena, valls de la serralada d'Alcoi, la Marina d'Alacant i vall del Vinalopó.

La masia té una estructura diferent segons la classe d'explotació dominant; així segons siga cerealista, viticultora o ramadera tindrà més desenvolupat el graner, el celler o els estables. Si a les seues terres s'arplega molta oliva disposarà d'un molí d'oli propi que també moldrà les olives d'altres camperols.

L'orientació de la masia està summament tinguda a compte. Sempre presenta la façana principal, més ampla i amb més obertures mirant al sud.

La casa consta de dues o tres plantes, generalment amb teulat a dues vessants. Això, no obstant, es troben també cases amb teulat a una sola vessant o amb major complexitat, com les que presenten la planta anomenada basilical, amb un cos central més elevat i dues edificacions semeiants als dos costats.

La segona planta està reservada a les cambres i la planta baixa acostuma a tindre l'entrada, la cuina-menjador amb la llar de foc, la cisterna, el cante-rer, el rebost... Els estables i altres dependències, de vegades, es troben en edificacions auxiliars exteriors que es disposen formant un patí més o menys tancat, per protegir la casa de les inclemències del temps.

La planta superior es destina a magatzemar i secar els productes agrícoles. Generalment estan molt ventilades.

En ocasions la masia presenta un aspecte de fortalesa en atenció a èpoques passades d'inseguretat.

Les masies de les Coves mostren gran varietat de dependències. Allí on es viu o s'ha viscut de manera continuada, generalment, no hi manquen, el forn, llenyer, pou, porqueres, galliners i conillers, corral del ramat, estable, celler i trull, garrofera, colomer, caseta del carro, dels gossos, etc.

Alguns dels nostres masos covarxins, plens de vida sempre, habitats per la nissaga familiar que l'heretava o adquirit per camperols, estan experimentant un canvi d'un temps ençà, bé siga perquè no es viu i tendixen a l'abandó o per contra s'estan adquirint per famílies foranes cansades del tràfec de la vida moderna, desitjoses de gaudir d'una existència més relaxada, en contacte amb la natura. Aleshores els sortosos masos que s'escapen de la seua ruïna experimenten una transformació, veuen com els seus comparti-

ments passen a ser amples sales amb totes les comoditats que requereix la vida actual i s'afegix la piscina, el frontó, pista de tennis i, fins i tot, sauna.

Els camins no són de terra, són pistes quitranades i senyalitzades degudament. Molt masos gaudixen d'enllumenat públic i canonades d'aigua potable. Possiblement, on hi manquen aquests serveis i s'habita, no trigarà a subsanar-se.

Si bé s'ha tractat d'explicar el que és un mas com a casa aïllada, també és freqüent vore un grup de cases on viuen famílies de diferent nissagues, formant un nucli de població amb carrers i, fins i tot, plaça. Com per exemple el:

MAS DELS CALDUCHS

Un dissabte de juny per la vesprada anem a vore el mas a fi de fotografiar la capelleta. Ton bon punt apleguem els quatre visitants, som rebuts de l'agradable manera que sempre he vist que saben acollir amablement a tots els masos els seus habitants. No tens necessitat de tocar cap porta, perquè, tan bon punt senten veus foranes ixent a rebre't amb un somriure, t'acompanyen, t'obrin les portes de sa casa i t'ho ensenyen tot.

Comentant amb Carmen Muñoz aquesta circumstància, estem d'acord amb la lògica que té el seu comportament perquè des del moment que xafes el seu carrer ja estàs en sa casa, estàs en la seua propietat i